

A világutazó fotográfus az egész világot bejárta, ezúttal innen a „szomszédból”, Szicíliából hozott ezüstalapú emlékeket.

Véráztatta föld a szicíliai. Felperzselt föld a szicíliai. Gazdag föld a szicíliai. Gyönyörű sziget. Fantasztikus és veszélyes. Földrengés, lávafolyam és robbantás. Bódító virágillat, fantasztikus kék ég, kék tenger, selymes homok. A hiedelmek szerint Szicíliát istennők kormányozták. Lehet, hogy emiatt volt évezredekken keresztül békétlenség e tájon? Ötezer évvel ezelőtt már folyt a harc e gyönyörű földdarab birtoklásáért. Keletről jöttek a sicanok, máshonnan az elümerek. Ezeket a tengerbe szorítják az auzóniak, a morgetek és a si-culok. Azután Krisztus előtt ezer évvel megveszik az egészet kilóra a föníciaiak. Az időszámításunk előtti évezred a görög városok alapításával telik el. A virágzó városállamokra szemet vetnek a karthágóiak és a perzsák is. De a görögök egyelőre állják a vártát. Aztán, ahogy az lenni szokott, testvérháború a görögök között. A karthágói punok csak nem nyughatnak, fáj a foguk a szép szigetre. De beletörik. Rómáé lesz a tartomány. A rabszolgasorsot nem tűrik, láznak, egyszer, kétszer. Jönnek az északi vandálok. A földdel teszik egyenlővé a virágzó városokat. A keleti Bizánc ad felmentést, majd az arabok hajtják uralmuk alá. Számolja, Kedves Olvasó? De nincs vége! Jönnek a normannok. Királyságot alapítanak 1194-ben. Mi éppen, hogy berendezkedtünk a Kárpát-medencében. 1266-ban az Anjouk hódítják meg, de véres uralkodásuknak a szicíliai vecsernye, az esti harangszóval kezdődött felkelés vet véget. A gazdátlanság nem vezet sehova, jönnek a spanyolok. 1282-től spanyol alkirályok uralkodnak. A spanyol örökösödési háború után savoyai, majd Habsburg kézbe kerül a sziget. De a spanyoloknak annyira tetszik, hogy visszajönnek újra és huszonöt évig ismét övék Szicília. 1861-ben Garibaldi csapatai felszabadítják az országrészt. Ebben komoly érdemeket szerzett a magyar Tüköry ezredes, aki Palermo felszabadításában tüntette ki magát. Ekkor egyesült Olaszországgal a félsziget csizmahegyétől nyugatra elterülő sziget. Rajta a fenséges tűzhányóval, a 3340 méter magas, hósípkás Etnával. Volt is ebből elég bajuk. 1693-ban kő kövön nem maradt Szicíliában. Cataniát a láva többször is elpusztította. A múlt század elején, 1908-ban Messinát döntötte romba a földrengés. Az áldozatok száma meghaladta hatvanezret. Az újjáépítés több mint két évtizedig tartott. A „tulajdonosváltásokat” talán a legkevésbé a görög építészeti emlékek sínylették meg. A görögök is ide - Agrigentóba, Selinosba, Segestába, valamint Siracusába, Taorminába és Tindariba - járnak templomot, meg színházat nézni.

Világjárónk 1989-ben tette először a lábát Szicília véráztatta földjére. A benyomások oly mélyek voltak, hogy elhatározta, amint teheti, visszatér. Az alkalom egy évvel ezelőtt adódott. Olaszországba egyébként évente ellátogat, mert a velencei biennálék nélkül nem élet az élet. Ezúttal azonban meg sem állt Szicíliáig. Egészen pontosan Catania repülőtéréig. Ott kezdte a tíznapos szigettúráját. Cataniában el nem kerülhette a halpiacot, ami minden tengerközi országban az egyik fő attrakciót jelenti számára. Tengeri sünt itt látott először elevenen kettévágva. A következő útja Siracusába vezetett. Már itt fölbosszantották a görög színházban uralkodó állapotok. Az egykori görög színházakat ugyanis újból használatba vették. Az még hagyján, hogy használják, de amikor használaton kívül vannak, akkor is ott éktelenkednek a vaskorlátok, a nézőtéri székek és az ideiglenes színpadok, díszletek. Nem lehet eredeti, natúr felvételt készíteni a romos műemlékekről. Annál szebb látványban gyönyörködhet az érdeklődő az egykori városállam éppen felújított erődjéből. Az óváros is külön látványosság, hiszen egy kisebb szigeten épült. Innen Taorminába vette az irányt, hogy ellenőrizze, Csontvári-Kosztka Tivadar élethűen örökítette-e meg a színházat. Meggyőződött róla, hogy a látvány ma is

pontosan olyan misztikus, mint száz évvel ezelőtt lehetett. Leszámítva azt, hogy azóta ott sem állt meg az élet, a hegyoldali telkeket jó pénzért kimérték és alaposan beépítették szebbnél-szebb házakkal. A taorminai színháznak azért megbocsátotta az újrahasznosítással járó látványtorzítást, mert végül is elintézték, hogy az Etna bekerüljön a képbe. Azért az nem semmi. Olyan előadást nézegetni, amelynek a háttérdiszkrét a hósipkás hegycsúcs adja. A tűzhányót ő is megtámadta, de csak mértékletesen, nem törekedett az egekig, megelégedett a kétezer méterrel. Pechjére rossz időt fogott ki, úgyhogy az ott készült felvételek nem megrázóak. Meg is fogadta magában, hogy egyszer még ide is visszatér, de csak akkor, ha füstől és tüzet hány a titokzatos hegy. Ezt hívják katasztrófaturizmusnak - jegyeztem meg halkán - amit ő élénken visszautasított. Nem a borzalomra, hanem a szépségre kíváncsi. Hja, az egészen más! Indonéziában is rabul ejtették a vulkáni tavak. Meg tudom érteni a vonzódását a tűzhez, amióta kipróbáltam a tűzön járást.

Az Etnán kívül a burjánzó növényzet látványa ejtette rabul. A harsogó zöldek és a szivárvány színeiben pompázó virágok. Sietni kell, ha még idén látni akarná valaki ezt a tarkaságot! Mert hamar elvirágzik a java, s maradnak a hőséggel küzdő örökzöldek és pozsgások.

Agrigentóban a templomvölgy ékszerdoboz és a modern város éles ellentétben áll, de így még inkább hat a nézőre az évezredek hangulata. A palermói kapucinus kolostor katakombáinak múmiái kellően elborzasztották, de nem annyira, hogy - minden tiltás ellenére - meg ne örökítse a látványt. Csak erős idegzetűeknek! Ilyenkor jelenik meg a képernyőn karikában a 18-as szám. A szicíliaiak, úgy látszik, vevők erre, mert Savocában is ez a fő attrakció a kapucinusoknál. Igaz, itt csak tucatnyi halott látható, míg Palermóban több mint 8000. De békésebb élmények is érték. Egy templomnál éppen menyegző tanúja lehetett, de ott sem tudott szabadulni a genius loci-tól - a hely szellemétől -, s rögtön arra gondolt, hogy a cosa nostra tartja családi ünnepségét.

Palermónak van még egy közönségcsalogató látnivalója, a bábművészet. A bábelőadásokat pedig megelőzte a mesemondó, a cantastorie, aki már a középkortól kezdve a véres eseményeket regélte el rímekbe szedve, gitárkísérettel. Ismerős az attrakció Tinódi Lantos Sebestyéntől. A bábozás egyébként a XIX. században élte fénykorát. Tájégségként változnak a bábok, méretükben is különböznek, a palermóiak méteres figurákat használnak. Egyesek szerint éppen a szicíliai maffia terjedésével lettek egyre népszerűbbek a bábelőadások, mivel azokat az „erényeket” dicsőítették, amelyek egyébként nem voltak kellően comme il faut-k, kifogástalan erkölcsűek.

Békés élményt nyújt a Palermótól délnyugatra, a város felett fekvő Vlonreale, ahol csodálatos, a normann korból származó domban gyönyörködhet az arra járó. A robusztus építmény inkább egy erődnék látszik, mint Isten házának. A sziget északi partjának egyik látványossága Cefalu, ahova a mesés tengerparti strand és a normann dóm miatt is tódulnak az emberek.

A szicíliai kirándulást Nápolyig tartó hajókázással zárta. A hajó kellően nagy volt, így a tengeri betegség megkímélte hősünket.

Bár Konkoly-Thege György szinte az egész világot bejárta, Szicíliába azóta is visszavágyik.

Z. Z. (FotoVideo, 2004. március)